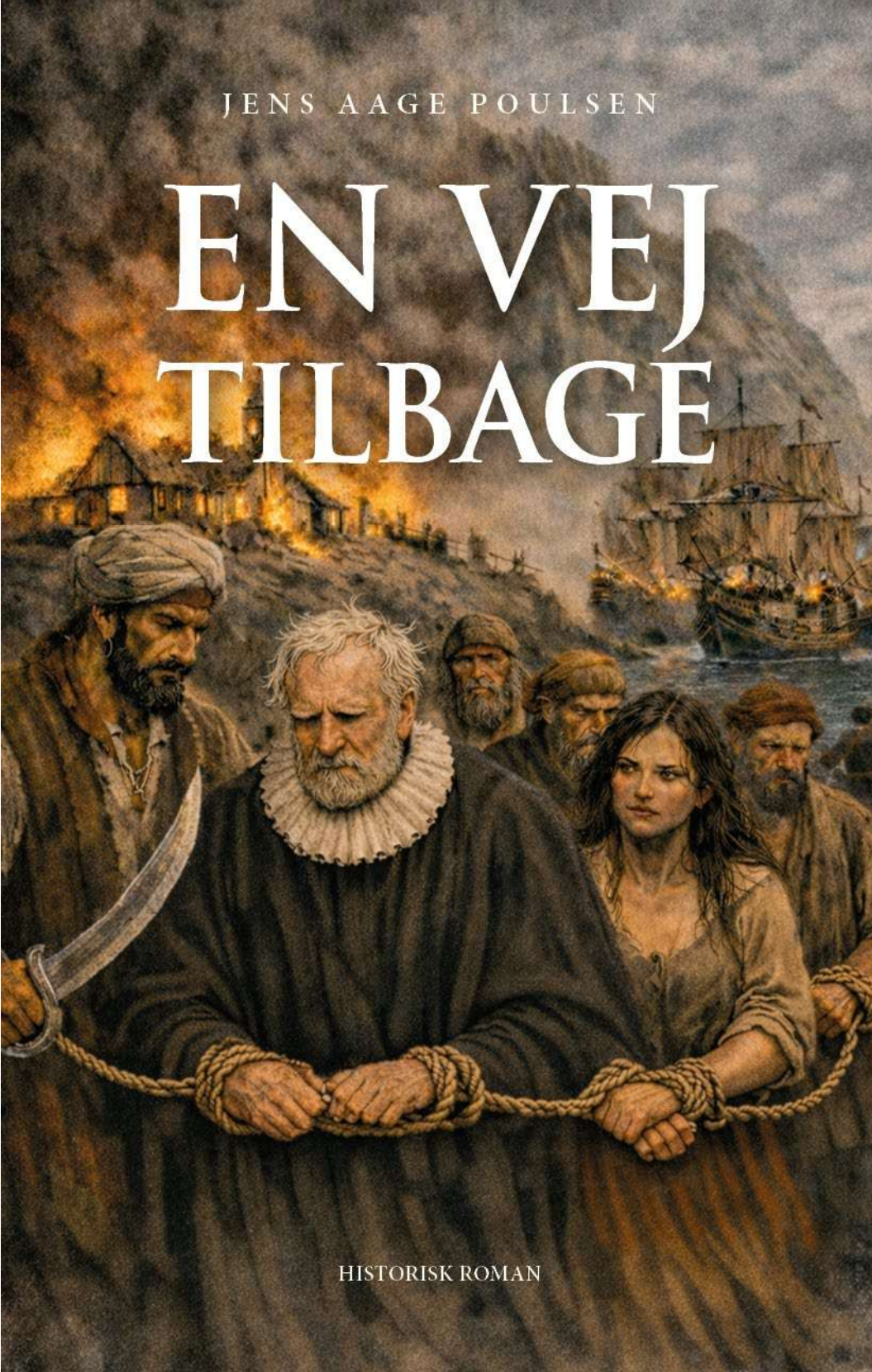


JENS AAGE POULSEN

EN VEJ TILBAGE



HISTORISK ROMAN

Året er 1627. På den vindomsuste islandske ø Heimaey lever den forældreløse Nikulas et liv præget af hårdt arbejde og en farlig, forbudt kærlighed til fogedens hustru, Arnia. Men hans tilværelse splintres, da han bliver offer for et nederdrægtigt svigt og kastes i fogedgårdens fangekælder, anklaget for et tyveri, han ikke har begået.

Mens Nikulas kæmper for sin frihed, rammer katastrofen øen med brutal styrke. Nordafrikanske pirater angriber Heimaey, lægger kirken og gårdene i aske og bortfører hundredvis af mænd, kvinder og børn. Blandt de fangede er Nikulas og Arnia, der føres over havet til en uvis skæbne i Algier.

I de fremmede og støvede gader i Nordafrika venter slave-markederne, hvor menneskeliv gøres op i mønter. Nikulas må udholde både fysisk slid og sjælelig nød som slave, mens han desperat søger efter en udvej fra sit fangenskab. Midt i elendigheden må han finde styrken til at overleve – og måske finde en vej tilbage.

En vej tilbage er en gribende og dramatisk historisk roman om overlevelse, tro, lidenskab, venskab og forræderi. Den er inspireret af den virkelige historie om "Tyrkerranet" i 1627, hvor omkring 400 islændinge blev bortført af nordafrikanske pirater. De var en lille del af de op mod én million europæere, som nordafrikanske pirater kidnappede fra 1500- til 1700-tallet.

SKRIVEFORLAGET



En vej tilbage

Copyright © 2026 Jens Aage Poulsen og Skriveforlaget

1. udgave, 1. oplag 2026

ISBN | 978-87-7574-337-7

Omslag | Skriveforlaget

Grafisk tilrettelæggelse | Isabel Søndergaard, Skriveforlaget

Bogen er sat med Minion Pro

SKRIVEFORLAGET

Allerødvej 30 | 3450 Allerød

Tlf. 86511900 | info@skriveforlaget.dk

www.skriveforlaget.dk

Bogen er trykt i Danmark

Denne bog er beskyttet af gældende dansk lov om ophavsret. Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Det betyder fx, at kopiering til undervisningsbrug kun må ske efter aftale med Tekst & Node. Materialet må ikke benyttes til tekst- og datamining, samt træning af generative sprogmodeller uden forlagets tilladelse.

JENS AAGE POULSEN

EN VEJ TILBAGE

HISTORISK ROMAN

KAPITEL 1

Algier – August 1628

På Finnurs dybe vejrtrækning fornemmede Nikulas, at Finnur sov – eller lod han bare som om? Selv var Nikulas lysvågen, for i nat skulle det ske. Alt var forberedt. Flere aften i træk havde han gennem den låste dør lyttet, når Arnia og Maryam opsøgte vagterne og snakkede med dem. Når de var væk, talte vagterne om, hvad de kunne tænke sig at gøre sammen med de unge kvinder.

Denne aften havde Arnia haft en kande vin med. Hun havde talt ekstra højt og sagt, at de skulle tømme deres krus, så de kunne få dem fyldt op med en god, kraftig vin fra pashaens egen plantage. Nikulas havde hørt vagterne tilbyde Arnia og Maryam en tår, men de havde afslået. Muslimer drak ikke alkohol.

Det slog Nikulas, at det var et held, at vagterne var slaver og ikke muslimer. Så var Arnia og Maryam gået, og det varede ikke længe, før vagternes samtale forstummede og blev erstattet af uregelmæssige snorkelyde. Efter en tid ophørte de.

Nu var det bare at vente.

Nikulas holdt blikket fast på den sodende olielampe, der stod i et hjørne og kastede et flakkende og svagt lys ud i rummet. Et kor af snorken fyldte rummet og blandede sig med mænds sagte stønnen, når de vendte sig på de tynde måtter, der var spredt ud på det hårde og fugtige stengulv. Ømmende

sig rejste en mand sig langsomt. Han skrævede over de sammenkrøbne kroppe og lod sit vand plaske i den åbne latrin. Rotter pilede, kradsede og snusede rundt mellem og over de sovende mænd på jagt efter noget spiseligt og peb, når de blev ramt af en hånd eller fod.

Det skramlede svagt metallisk fra døren. Nikulas smilede for sig selv. Uden at nogen havde opdaget det, havde Finnur smurt hængslerne med olivenolie og hældt noget i låsen for at dæmpe lyden. Nu var Arnia og Maryam tilbage og låste forsigtigt døren op. En boblende glæde fyldte Nikulas. Det gik som planlagt. Nu var det bare at vente, til muezzinerne kaldte til bøn fra minareterne for sidste gang – og lidt længere, så der var så mørkt som muligt. Nikulas kiggede mod det smalle vindue. Pokkers også, at der var fuldmåne. Det havde de ikke tænkt på. De måtte være ekstra forsigtige.

Så lød muezzinernes bøn. Månelysset stod gennem vinduets tremmer og tegnede ujævne mønstre på væggen. Når det ramte hjørnet, måtte det være tid.

Færre lyde trængte ind udefra. Kun en svag brusen fra bølgerne, der slog mod molen, hørtes, og indimellem en gøende hund. I lommen havde Nikulas posen med mønter samt piben, han havde fået af Steinunn. Han greb om skæftet på sin kniv. Det gav ham altid en beroligende følelse af kontrol. Han rakte ud efter Finnur, der gav et spjæt, da han rørte ham.

“Jeg er klar,” mumlede han.

Uden en lyd rejste de sig.

Døren knirkede let, da Finnur åbnede den, og en frisk, salt brise slog dem i møde. Forsigtigt trak Finnur døren til. Den store nøgle sad i låsen. Da han drejede den, lød et klik af metal mod metal, der borede sig som nålestik i stilheden og fik dem et øjeblik til at stivne. Men døren var låst.

Nikulas holdt vejret og skævede til de to vagter. Uvilkårligt greb han om kniven. Hvis vagterne så meget som rørte på sig, måtte han handle og skære halsen over på dem, før de nåede at slå alarm. I det flakkende lys fra olielampen kunne han se den ene vagt som en tung, livløs skygge, tilbagelænet på bænken med hovedet hvilende på muren. Den anden lå med hovedet i hans skød. Nikulas åndede lettet op, men hans hjerte blev ved med at hamre hårdt.

“De er helt væk,” hviskede Finnur og bøjede sig over kruse-
ne, der stod på bordet. “De er ikke engang tømte.”

Nikulas smilede. Det måtte være et virksomt middel, Arnia havde hældt i vagtens vin.

“Vi må hellere ...” hviskede Finnur og tømte krusene ud på fliserne.

Nikulas nikkede. Det var en afgørende detalje, som han ikke selv havde tænkt på. Arnia kunne komme i alvorlige problemer, hvis vagterne hævdede, at hun var kommet med vin, og resten af vinen blev undersøgt.

De listede, krøb og trykkede sig fremad og holdt sig tæt ved muren, hvor skyggerne var dybest. Der var stille. Kun den rytmiske lyd af bølger, der rullede mod molen, og summen fra mængden af insekter fyldte natten. I enkelte huse flakkede et lys bag de tilskoddede vinduer. Sommernatten var kølig, og fliser og brosten var dugvåde og glatte. Kun rotter og mus bemærkede dem og pilede i sikkerhed. Indimellem blev stilheden brudt af mågeskrig og hvæsende katte, der sloges om noget affald.

Lidt efter lidt vænnede deres øjne sig til mørket. De nåede det store torv. Bag den høje mur var pashaens palads, hvor der var lys i flere vinduer.

Måske var et af dem Arnias værelse, og mon hun lå i sin seng og tænkte på ham og de lykkelige uger, de havde haft sammen? Nikulas prøvede at skubbe tanken om Arnia væk. Det ville aldrig se hinanden igen, og det var bedst at glemme hende. Nu skulle han og Finnur bare væk fra dette helvede.

Nikulas og Finnur gled som skygger langs husmurene. Behændigt undgik de at støde imod sten, træstykker og alt, der kunne afsløre dem. De nåede ud på strædet, der stejlt snoede sig mod havnen. Duften og lugtene fra de tomme boder hang stadig i luften. Silhuetterne af den høje bymur og minareterne på den store moske stod skarpt mod den skyfri himmel. I havnen bag dem tegnede skibsmasterne sig som utallige mørke nåle. Månelyset dansede som sølvglimt på krusningerne. Derude ventede friheden. Intet kunne stoppe dem. Bare gennem kloakken under bymuren ud på molen til båden, og de var væk fra dette helvede. Om tre-fire dage ville de være i Europa – hvis vejret ikke drillede.

De satte farten op, og snart løb de. Nikulas nåede at tænke, at det var uforsigtigt, da hans fod ramte et metalfad, der larmende rullede hen over brostenene.

“Hvem der?!”

DEL 1

KAPITEL 2

I Guds hus – 11. juni 1626

Øjenlågene føltes som bly, umærkeligt tog søvnen over, og Nikulas' hoved gled langsomt fremad, indtil hagen dumpede mod brystet med et ryk, der sendte et stød gennem hans nakke. Han vågnede brat, rettede sig forvirret op og tog en dyb indånding helt ned i maven. Han skævede ængsteligt op mod prædikestolen, men pastor Egilsson havde ikke opdaget noget. For at holde sig helt vågen vippede Nikulas med tæerne i træskoene over en lille pyt regnvand, der havde samlet sig på det lerstampede kirkegulv.

Regnen piskede ned og trommede hult mod taget. Allerede før kirketid var himlen svulmet op med blygrå skyer, der langsomt drev mod øen og indhylede den i halvmørke. Store dråber piskede mod jorden og dannede bække på stier og små søer på markerne.

“Hvor kan de engle dog pisse.”

Sådan havde Dag sarkastisk sagt, da han, Nikulas og Steinunns anden karl, Einar, tidligere på dagen, gennemblødte, havde søgt ly for regnen under staldens udhæng.

“Gud må have holdt et gevaldigt drikkegilde,” grinede Einar.

Nikulas forblev tavs, mens han bekymret spekulerede på, om det var gudsbespottelse, som præsterne sagde, at Gud ville straffe hårdt.

“Måske er vi heldige og slipper for at høre på gamle Egilssons brægen,” tilføjede Einar og nikkede mod kirken.

“Der er heller ikke ringet til gudstjenesten,” mumlede Nikulas.

Han ville gerne være med i Einars og Dags samtale, men deres ugudelige snak brød han sig ikke om. Hvis Gud hørte det, ville hans vrede også ramme ham.

Så bimlede kirkeklokken, og regnen stoppede brat, som den var begyndt. Solen brød frem, og skyerne drev væk. Det regnede ofte om sommeren, men sjældent så voldsomt. Vandet trængte ind overalt, og de tunge kar med korn måtte bakses op på nogle sten, så vandet ikke ødelagde kornet. Nogle hviskede om, at det varslede onde tider – kunne det være Syndfloden?

Nikulas tvang sine øjne op og stirrede intenst mod præsten. Han måtte ikke falde i søvn igen. Det var syndigt at sove under gudstjenesten. Gud så alt. Fra midtergangen havde degnen to gange puffet ham hårdt på skulderen med stangen med almissekurven.

Sådan var det hver søndag, når han var i kirke.

Sidste søndag efter gudstjenesten havde fader Ólafur Egilsson trukket ham til side.

“Hvad er der med dig, min søn?”

Den gamle præst havde lagt en hånd på Nikulas' skulder, og han mærkede præstens krogede og rystende fingre gennem trøjen. Nikulas sank lidt sammen og sænkede blikket.

“Se på mig!”

Egilsson knirkende stemme var bestemt.

Nikulas magtede ikke at se præsten i øjnene, men holdt blikket fast på præstens mund, hvor gulnede, ormstukne

tandstumper dukkede op i mørket, og en tung ånde af råd slog imod ham.

“Satan kan have udset dig og har måske allerede fat i dig med sine kløer,” fortsatte Egilsson. “Han vil forhindre dig i at høre Guds ord.”

Nikulas følte Egilssons hårde klem på sin skulder.

“Du må kæmpe imod, min søn – ellers kan bæstet og hans hjælpere tage din sjæl.”

Endelig slap præsten sit tag og humpede væk.

Nikulas blev stående og kiggede efter ham, mens en isnende knude af frygt voksede i hans mave. Var onde kræfter ved at trænge ind i ham? Smådjævle, som der skulle være lige så mange af, som der var stjerner på himlen. Sorte skikkelser med hud som sod fra smedens esse og øjne, der glødede som brændende kul. De efterlod en stank af svovl og råd, som en død fugl, der lå og rådne på stranden.

Og dæmonerne, djævlens små tjenere, var næsten mere skræmmende. De var ofte usynlige, lumske og altid tæt på. De gamle i byen fortalte, at dæmonerne dansede på kirkegårdens grave. Man kunne ikke se dem, men kun høre deres skingrende latter. De kunne liste gennem sprækker i husenes tørrevægge og glide som skygger over lerstampede gulve. Han havde hørt, at de satte sig på brystet af sovende folk og kvalte stemmen i halsen, så ingen kunne skribe. Nogle havde vinger som fugle, men med forvredne menneskeansigter. Andre var kun en kulde i nakken eller en lampeflamme, der dansede uden vind.

Djævle og dæmoner var noget, Ólafur Egilsson havde forstand på. Han kunne også uddrive dem.

Da Nikulas var lille, var moren igen blevet syg og kunne hverken tage vådt eller tørt til sig, skreg om natten, vred sig,

som om usynlige hænder trak i hende, og med en fremmed stemme talte hun i vildelse. Faren troede, at hun skulle dø, og sendte bud efter præsten. Men Egilsson var sikker på, at en dæmon var ved at besætte hende. Faren fik besked på at binde hendes arme og ben til alkoven. Præsten tog Bibelen, vievand og et lille jernkors op af sin taske. Korset anbragte han over morens hoved og dryssede salt omkring hende. Så læste han med en fast stemme højt af Bibelen, mens han slog korsets tegn for sig og råbte til dæmonen, at den skulle forlade den stakkels kvindes krop, mens han stænkede vievand på morens pande.

Det gættog Egilsson tre dage i træk, indtil Nikulas' mor endelig fik det bedre. Dæmonen var forsvundet.

Om natten kunne Nikulas stadig vågne badet i sved efter mareridt om behårede smådjævla, der hoppede i sengen, og med deres gule, lysende øjne og krogede fingre søgte steder, hvor de kunne trænge ind i hans krop.

Mon det var dæmoner, der tyngede hans øjenlåg og forhindrede, at hans ører fangede Guds ord? Nikulas skubbede tanken fra sig. Han var ikke den eneste, der faldt i søvn under de lange gudstjenester.

Især når det var Ólafur Egilsson, der stod på prædikestolen.

I krostuen havde Nikulas gysende hørt, hvordan karlene og fiskerne, efter nogle krus øl, dristigt efterlignede præsten. De morede sig over, at hans langsomme og snøvlende gammelmandsstemme måtte kunne få den mest hidsige smådjævel til at døse hen og blive blid som et lam.

Nikulas forstod ikke, hvordan nogen turde sige sådan noget. Selvom præsten ikke hørte det, gjorde Gud, og Gud så, hørte og vidste alt – selv ens mest skjulte tanker. Ja, selv tanker, man endnu ikke havde tænkt, kendte han til. Det havde hans far banket ind i både hovedet og bagdelen på ham, og

selvom hans far ikke længere var der, sad hans formaninger stadig fast i hans sind.

Det ændrede dog ikke på, at når hr. Egilsson stod på prædikestolen, havde degnen nok at gøre med at prikke til døsiges folk. Måske var hr. Egilsson Guds redskab til at teste folks tro.

Nikulas måtte holde sig vågen resten af gudstjenesten. Han lod blikket glide rundt i det halvmørke kirkerum. På en af de forreste bænke sad hans husbond, gårdejeren Steinunn Jónsson, stor og mægtig i sin fintvævede kofte sammen med sønnen Finnur og lillebror Narfi.

Steinunns tredje søn, Birla, var så lille, at han sad med moren Helga og Finnurs lillesøster Pala på kvindesiden.

Et stik af misundelse ramte Nikulas. Han var forældreløs. Da hans far druknede, og moren var svagelig og havde svært ved at forsørge ham, havde Steinunn taget Nikulas til sig som tjenestedreng, og mod et beskedent beløb fra kirkens fattigkasse havde han taget moren på aftægt. De havde boet i et lille rum i den lavloftede stald, hvor dyrene gav dem varme, men også en tung, kvalmende stank af fugtig halm, uld og gødning, der trængte ind i deres hud og tøj.

Dengang sad de på de bageste bænke i kirken sammen med øens andre fattige kvinder og deres mindre børn. I kolde vinternætter forbarmede Helga sig over dem, og de fik lov til at sove i bryggerset ved siden af bageovnen. Da moren døde, bekostede Steinunn hendes begravelse. Mod Steinunns vilje insisterede Helga på, at Nikulas fremover sov i stuehuset og delte alkove med Finnur.

Nikulas talte på fingrene. Det måtte være ti somre siden, at Gud tog faren til sig, og seks eller syv siden, han tog moren. Han fornemmede, at hr. Egilsson holdt øje med ham, som

om præsten vidste, at hans tanker igen var fløjet på langfart. Hvorfor var det så svært at samle sig om Guds ord?

Han rettede sig på sædet og skævede til timeglasset på prædikestolen og sukkede lydløst; det føltes som en evighed, før præsten ville være færdig. Hans ord skulle vække til eftertænkksomhed og vejlede én til at leve efter Guds vilje. Det sagde præsterne, men Nikulas havde svært ved at rumme de mange ord.

Hos Steinunn og Helga havde han det bedre end mange af øens andre forældreløse børn og unge. Især Helga behandlede ham næsten, som om han var hendes egen.

Helga var en mærkværdig kvinde, der havde mere at sige end de fleste koner, og Nikulas havde aldrig set Steinunn slå hende – selvom han havde et hidsigt temperament. Både hans egne børn og Nikulas mærkede jævnligt hans vrede i form af lussinger eller et svirp med det, der var inden for Steinunns rækkevidde.

En mand havde pligt til at tugte både hustru, børn og tjenestefolk. Måske vovede Steinunn ikke at lægge hånd på sin kone, fordi han – en fattig husmandssøn – havde formået at gifte sig over sin stand.

Onde tunger mente, at Helga havde kontakt med de underjordiske, og det var dem, som havde givet hende kræfter som den stærkeste mand.

Og Helga Magnusdottir havde særlige evner. Hun kunne læse fejlfrit fra Bibelen, mens de fleste måtte stave sig gennem teksten uden at forstå meget af den.

Og så kunne hun skrive.

Om aftenen sad hun ofte ved spisebordet. Med en spidset gåsefjer, som hun dyppede i en skål med en blanding af sod fra tællelysene og en hemmelig væske, kradsede hun tegn i en lille

bog. Nogle gange tog hun sig tid til at vise Finnur og Nikulas, hvad tegnene betød, og hvordan de kunne sættes sammen.

Med fingrene øvede de sig i at skrive i en trækasse med sand, som en af Steinunns karle havde bikset sammen af drivtømer.

En dag overraskede hun dem ved at have skåret en skrivefjer til hver af dem, og hun lod dem skrive på et lille stykke glitrende papir.

Steinunn, der selv aldrig havde lært at skrive, blev oprørt ved tanken om, at hans børn skulle tilegne sig den færdighed. For ham var det tilstrækkeligt blot at kunne læse i Bibelen. At skrive, mente han, var forbeholdt præster og de fornemme, som havde brug for det i deres pligter. At skrive for fornøjelsens skyld var at friste onde kræfter, og det kunne ende med, at man forskrev sin sjæl til Satan.

Helga rystede på hovedet og affærdigede det, han sagde, som tåbeligt.

“Hvordan var Bibelen blevet til, hvis apostlene ikke havde kunnet skrive?”

Hun ramte plet og lukkede munden på Steinunn, men han kunne ikke skjule, at han ikke brød sig om de sære tegn, hun skrev.

Nu var Steinunn en af Heimaeys mest velhavende bønder, og det kunne man se på både hans adfærd, klædedragt og hans placering i kirken. Sammen med sin ældste søn, Finnur, indtog han, som andre af øens velhavende folk, de forreste bænke. Selv Bock, øens danske foged, havde respekt for ham.

På gården havde Steinunn fået opført et nyt stort stuehus, bygget med solide sten- og trævægge til den ene side – den, der vendte ned mod byen – og ikke kun med gavlene af træ som

på de fleste gårde, hvor siddevæggene var af tøv, tykkere end
længden af en arm.

KAPITEL 21

Kolskeggr og de fremmede skibe – juli 1627

Kolskeggr overlod begge årer til Nikulas, vendte sig og satte sig tungt i agterenden, så båden gyngede faretruende. Han kradsede sig i sit gråsprængte fuldskæg, der sammen med det lange, kraftige hår næsten dækkede hans hoved og fik ham til fremstå som en trolld. Han bøjede sig ned og fiskede igen sin lille lerdunk frem fra toften, tog et par slurke brændevin, mens han fløjtende pustede melodien til en kædedans ud mellem tænderne.

Nikulas stivnede og kastede et ængsteligt blik på ham. Alle vidste, at det ikke gik an at fløjte på et skib, hvis man ville undgå ulykker. Med fløjt kaldte man på storm, og lyden kunne irritere og vække havets onde ånder; ja, man sagde, at det var at kalde på Satan selv. Nikulas havde også hørt, at fløjtede nogen på et skib, ville en mand dø, eller skibet ville lide skade, før rejsen var omme.

Når Kolskeggrs blik var sløret af brændevin, og han ikke kunne holde sig på benene, havde Nikulas flere gange hørt ham ralle, at han hverken frygtede Gud eller Satan eller alt det andet, der ellers bekymrede folk.

Men det var første gang, at Kolskeggr fløjtede, når de var til havs. Nikulas sagde ikke noget. Gennem disen skimtede han fiskerhytterne på fastlandet. De var snart inde, så der kunne

vel ikke nå at ske noget, og med dagens fangst var der ikke noget at sige til, at Kolskeggr var glad.

Aldrig før havde de haft så meget held. Hver gang, de smed nettet i vandet, sprællede det et øjeblik efter med torsk, sej, hellefisk og andre slags fisk. De kunne sagtens have fanget flere. Men da der kun var et par håndsbredder fra rælingen til vandet, sagde Kolskeggr stop, og de satte kursen hjemad. Indimellem sendte en bølge en skylle indenbords. Begge havde en øse inde for rækkevidde, så vandet fra bådens bund ud i havet.

Også Nikulas var godt tilfreds og overvejede, hvor meget der mon ville også falde af til ham, når Kolskeggr fik solgt fangsten. Han havde klaret sig fint siden flugten fra Heimaey, og det var en del dage siden. Nikulas prøvede at tælle efter, men gav op. Det var i hvert fald mere end en fuldmånetid siden.

Da han flygtede i smuglernes båd, var han sejlet langs kysten mod øst for at komme så langt væk fra Heimaey som muligt. Solen var ved at forsvinde, da han søgte ind mod en bygd på kysten. Flaskerne med whisky solgte han på en kro. Krofatter havde først underbudt ham med to mark for begge flasker.

“Du kan jo ikke sælge de tyvekoster andre steder,” snævrede han.

“Det er ikke tyvekoster!” Nikulas greb fat om flaskerne og ville gå.

“Godt ord igen, unge mand,” sagde krofatter. “Vi finder ud af det.”

“Tre mark for hver flaske,” forlangte Nikulas. Han vidste fra snakken i fogedgården, at flaskerne var mindst det dobbelte værd.

“Står der idiot i panden på mig?” Krofatter løftede afværgende hånden.

Efter nogen diskussion endte de med fire mark for begge, forbindinger til Nikulas' sår og et par brugte bukser. Derudover skulle han have logi for natten og et godt måltid mad.

Tidligt næste morgen lagde Nikulas igen fra land. Efter et par dage nåede han Kalfafell. Tættest ved kysten krøb fiskernes tørvehuse sammen tæt i en klynge. Nogle både var trukket op på stranden eller bundet ved en mole. Lidt længere oppe ad de grønne skråninger ved vandfaldet og den brusende elv lå fårebøndernes gårde og en lille kirke.

Da Nikulas nærmede sig kysten, løftede fiskerne nysgerrigt blikket fra garnene, de var i færd med at klargøre til næste dag. Nogle rejste sig og sluttede sig til børn og kvinder, der samlede sig ved molen.

“Han er ikke fisker, eller også har han ikke haft held med fangsten,” brummede en dyb stemme, da Nikulas var inden for hørevidde.

Nikulas kiggede op og rystede på hovedet. Stemmen tilhørte en lille tæt mand med et vildt, krøllet hår og langt gråsprængt skæg. Nikulas mumlede, at han var på vej østover. Han havde udtænkt en historie om, at han skulle besøge sin far, der var alvorligt syg. Men han tav. Hvad skulle han svare, hvis manden spurgte, hvor faren boede.

Manden tilbød Nikulas husly for natten og præsenterede sig som Kolskeggr. Om aftenen skænkede han et krus øl og fortalte, at han var den mest erfarne blandt fiskerne, og det var ham, der bestemte i Kalafell.

“Har du travlt med at komme videre?” spurgte han.

Det havde Nikulas ikke. Kolskeggr rakte ud efter sin pibe. Nikulas fiskede sin pibe og pungen med den gode tobak op af lommen og bød sin vært en stopper.

En tid sad de og røg i tavshed.

Så fortalte Kolskeggr, at han ikke havde været på havet i flere dage. Hans medhjælper var syg, og det blev værre og værre. Nu lå han i alkoven og hostede blod.

“Han har ikke lang tid igen.”

Nikulas sagde, at det gjorde ham ondt at høre, at Gud ville tage medhjælperen til sig, og spurgte, om der ikke var nogen i Kalfafell, der kunne overtage hans plads.

Kolskeggr rystede på hovedet og målte Nikulas med et blik.

“Jeg så, hvordan du håndterede din båd,” sagde han.

Kolskeggr tog et par dybe sug af sin pibe, harkede og sendte en spytklat på ildstedet.

“Er det ikke noget for dig ... i hvert fald en tid?”

“Jo, en tid går an,” svarede Nikulas og forsøgte at holde sin begejstring i skak.

Kolskeggr kunne vise ham, hvor de gode fangststeder var. Siden kunne han købe garn og andet grej og selv begynde at fiske. Han havde jo allerede en jolle. Det virkede, som om det var et godt sted at bo. Og her ville Henrik næppe lede efter ham.

“Det er en aftale. Den må vi drikke på.” Kolskeggr fyldte kruset op og gnæggede.

“Du kan jo også overtage den kommende enke.”

“Nej tak, det er vist ...”

Nikulas følte sig utilpas. Det var ugudeligt at sige sådan noget, når manden ikke var død.

“Det var bare en spøg.”

Kolskeggr begyndte at udpensle, hvor grim og uformelig konen var.

“Hendes yver er som slaskede fladfisk, hun har hæftet på skulderen, og de flaprer ned til knæene.”

Nikulas havde al mulig grund til at være tilfreds. Nu sad han ved årerne i Kolskeggrs båd, der var fyldt med friskfanget fisk, der glimtede i sollyset. Han kiggede mod himlen. Solen stod endnu ikke højt, og de var på vej tilbage langs kysten mod vest mod Kalfafell. Ingen, hverken Kolskeggr eller andre, havde spurgt, hvornår han skulle videre. En bølge løftede en god portion vand over rælingen.

Nikulas slap en åre, greb pøsen og ville skovle vandet ud. Disen lettede mod øst, og han fik øje på noget i horisonten. Hvad var det – de to mørke prikker langt ude? En tid fulgte han dem med øjnene, mens de langsomt blev større.

“Hvad glør du efter?”

Kolskeggr tog endnu en slurk af dunken og ville dreje hovedet.

Nikulas holdt hånden op for at skygge for solen. Noget tyndt skød op over prikkerne.

“Jeg tror, at det er to skibe,” sagde han og kiggede igen. “Nej, der er tre.”

Båden krængede let, og et skvat vand røg over rælingen, da Kolskeggr vendte sig og stirrede længe mod horisonten.

“Det er i hvert fald tomastede – måske tre – og de skyder faktisk en god fart.”

“Skal vi så ikke se at komme i land?” foreslog Nikulas, der ikke kunne skjule sin uro.

Det var ikke til at vide, hvad det var for nogle skibe.

“Nej, tværtimod,” sagde Kolskeggr og et smil bredte sig under skægget.

“Lad årerne hvile!”

Nikulas gjorde som han sagde, men frygten for det fremmede voksede i ham.

“Måske kan vi sælge fiskene til dem – og vi kan nå at fylde nettet igen.”

Kolskeggr blinkede til Nikulas.

“Se ikke så bekymret ud. Jeg lover at sørge for, at vi får en god pris.”

Skibene kom nærmere. De var større, end Nikulas først havde troet.

“Den forreste med de tre master er i fregat, og på latinersejlene kan jeg se at de to andre er galioter,” konstaterede Kolskeggr.

“De mest sødygtige og hurtigste skibe på havet,” fortsatte han.

Nikulas følte sig stadig ikke tryk ved situationen. Det var ikke den type skibe, der normalt anløb Heimaey. De kunne ikke være hverken danske eller nordmænd – og sikkert heller ikke engelske eller nederlandske. Han kunne heller ikke se noget flag i agterstavnen. Forhåbentlig gled de bare forbi og overså Kolskeggrs ivrige vink.

Men nej. På skibene drejede sejlene, og andre blev langsomt sænket. Farten tog af, og de gled op på siden af båden. Ved lønningen på det nærmeste skib stod mænd og råbte ned. Det lød som et fremmed sprog. Nikulas kunne ikke skelne ordene. Men mændene gjorde tegn til, at Kolskeggr skulle sejle tættere på.

“Skal vi ikke se at komme væk?” spurgte Nikulas, der nu var bange. “De kan være farlige,” tilføjede han

“Sludder!” svarede Kolskeggr og halede hårdt årerne, så båden skød frem mod skibet.

“Uanset hvor de kommer fra, æder de fisk,” fortsatte han med et grin.

Et svagt bump lød, da båden stødte mod skibets sortbrune side. Et tov blev kastet ned og ramte Nikulas' skulder. En ubehagelig fornemmelse bredte sig i ham, og han blev siddende uden at røre sig.

“Hvad sidder du og glaner efter? Bind båden fast!” kommanderede Kolskeggr irriteret.

Nikulas fumlede med rebet og fik det bundet til stævnen. Hans hjerte hamrede vildt. Oppe fra skibet hørtes stemmer på et sprog, han ikke havde hørt før. Det her varslede ild. En rebstige blev rullet ned ad siden på skibet.

Fra lønningen hang grinende ansigter ned på dem. Nogle lignede de mørke hedninger, der havde været med til at losse skibet fra København. Andre var lyse i huden. Nikulas syntes, at deres grin var uhyggelige. Kolskeggr lod sig ikke mærke med noget, men skrævede roligt over lasten med fisk, greb fat i rebstigen og begyndte at kravle op. Han blev hjulpet over lønningen, og ansigterne forsvandt. Et kort øjeblik overvejede Nikulas at løsne rebet og sejle væk. Men fra skibet ville de opdage ham. Og han ville være et let mål for kugler fra musketter og pistoler.

Med hamrende hjerte greb Nikulas fat i rebstigen og kravlede om bord. En håndfuld mænd stod i en halvkreds omkring Kolskeggr. Forsigtig og bange kiggede Nikulas på dem. De fleste var barfodede med løse, pludrede lærredsbukser – nogle slidte og hullede – men alle bundet under knæene. Flere bar høje, røde huer og deres lange mørke hår. Andre var kronragede med lange, nedhængende knebelsbarter, der var skåret fri over munden. rundtagen over munden på.

Som en fjern summen hørte han Kolskeggr prøve at gøre sig forståelig med de engelske, hollandske og danske ord, han

kendte. Men det hjalp ikke noget. Mændene rystede på hovedet.

Tyrkere, tænkte Nikulas. De var hedninger, havde Finche fortalt, og her var de i overtal. Mon de også havde ladet sig døbe, ligesom tyrkerne på skibet fra København? Eller var de stadig hedninger og i Satans sold?

Kahytsdøren blev flået op. En høj mand trådte hårdt ud på dækket. Han var lysere i huden end de fleste af mændene og havde et gråsort overskæg. Over en hvid skjorte havde han en jakke, og til forskel fra de fleste på dækket havde han sko på fødderne.

Mændene veg skyndsomt til side. Manden stoppede foran Kolskeggr.

Det måtte være kaptajnen, tænkte Nikulas.

“Hoe heet hij en wat wil hij?” spurgte han brysk.

Kolskeggr lyste op, og han bukkede. Endelig var der nogle ord på hollandsk, han forstod. Jo, hans navn var Kolskeggr, og han ville sælge en bådfuld friskfangede fisk, fik han forklaret med en blanding af hollandsk og islandsk.

“Wat de visser vraagt voor zijn lading his?”

Nikulas forstod, at kaptajnen spurgte til prisen. Kolskeggr nævnte et tal. Manden rystede på hovedet, lo hånligt og sagde noget, som Nikulas ikke forstod. Mændene grinede med.

“Je kunt én kwartje krijgen.”

“En fjerdedel!” fnyste Kolskeggr. “Så bliver der ingen handel!”

Han vendte sig mod lønningen og bemærkede ikke, at kaptajnen nikkede til en af mændene og førte sin hånd op til halsen.

Det gjorde Nikulas.

Han hørte et kort ritsch, da sablen blev trukket af skeden. Solen blinkede i den blanke, krumme klinge, som manden med begge hænder løftede over skulderen. Nikulas ville råbe, men ordene blev stikkende i halsen, og han stod som lammet.

Så huggede manden. Kolskeggrs hoved trillede mod en rulle tov. Kroppen væltede tungt om på dækket. Arme og ben sitrede voldsomt. Blodet stod i kraftige sprøjt fra halsen og samlede sig i en pøl på dæksplankerne. Så stilnede det af. Mændene grinede og klappede.

Manden tørrede sin sabel af på Kolskeggrs tøj og stak den i skeden. Han vendte sig og sparkede Kolskeggrs hoved ud over lønningen. Mændene jublede.

Nikulas sank sammen og krøb op på knæene. Han gispede, foldede hænderne og tryglede dem desperat om at spare sit liv. Men alt, han hørte, var mændenes hån og latter. Var det Guds straf for hans synder – at lade hedningerne dræbe ham? Han lukkede øjnene og bad hulkende Gud om tilgivelse. Bare døden ville komme hurtigt. Gennem gråden og mændene, der morede sig, hørte han nogen råbe på Hallbjörn.